

Abonamentul:

Pe un an 8 coroane.
Pe jumătate de an 4 cor.

Pentru România și alte
țări străine pe an 10 cor.

—
Un număr singuratic
10 filieri.

PROGRESUL

Redacția și Admini-
strația Nr. 817.

—
Telefon Nr. 29.

—
Apare în fiecare
Sâmbătă.

—
Inserate după învoială.

—
Manuscripte nu se
înapoiază.

Casele de citit.

Față cu moravurile cele rele dela orașe, precum și față cu neștiința și cu deprinderile urite cari dince-înce se înmulțesc la sate, un om de bine s'ar întreba: ce trebsă facem? Ici se întinde putreziciunea nebună, dincoaci, din lipsă de învățătură, se împrumută stricăciunea obiceiurilor. La orașe nu mai încap patimile cele grozave după deșertăciunile lumii desfrinate, după lăcomia de bani și de haine scumpe și de petreceri fără frâu: la țară vestea uritelor obiceiuri pătrunde, ori prin grai viu, ori prin slovele gazetelor înveninate, cari, cași dinții unei fiare turbate, înnebunesc și trupul și sufletul. Așadar: ce trebsă facem? Cum punem umărul ca să gonim întunerecul și rușinea faptelor de ucidere, de spargeră, de înșelăciuni și de orice gânduri netrebnice? Și orcine poate răspunde: vom împrăști întunerecul, aducând lumina. Și vom înlătura gândurile faptelor necinstite, trimetind gazeta cea sănătoasă și cartea cea cinstită în care să fie închisă vestea despre: pace, dreptate, adevăr și evlavie. Neghina pătrunde acum dince-înce mai mult la sate, după ce s'a întins la orașe în chip înspăimântător. Unul ucide, altul nu știe de Dumnezeu, altul n'are ochi să priviască la obiceiurile părinților săi, și Diavolul e ascultat pe de-aîntregul. Ear oamenii cei cu dragoste de soarta

neamului strigă: Vinovați sînt și păcătoși, dar cei mai vinovați decît toți sînt părinții lor, preoții și învățătorii lor. Aceștia trebsă vie cu sfațul, cu făclia luminii celei drepte; aceștia au datoria să chibzuiască neîncetat la îndreptarea vieții sufletești a poporului și, uite, după glasul vremii noastre, nu poate fi un mai bun mijloc de ridicare, de îndreptare și de luminare spre bine, decît „Casele de Citit“.

O Casă de citit e un așezămînt care nu se poate prețui cu tot aurul îmbogățitului aceluia care din durerile și pătîmirile ome-nești și-a făcut un nemărginit culcuș de avere și de nelegiuire. Deie-ți acesta toate comorile sale, și nu se cade să-i dai în schimb casa de citit din satul tău, căci aceasta revărsă hrană sufletească, mîngăere, dreptate, dragoste de fapte bune, și eată aceasta e comoara care va rămînea! Ce folosește nația dacă tu ai nefermurate averi și te lupți doar nesăturat numai cu desfătările și cu îngrenarea pîntecelui? Cit e de binecuvîntată însă viața preotului sau a învățătorului aceluia, ca și a omului de bine, care, aproape sărac, fără gânduri de mărire deșartă, un om cu suflet mare și adesea izgonit pentru dreptate, ia din bunăvoința și a unuia și a altuia, strînge, lucrează, aleargă, și înființează un așezămînt de luminare curat românească! Atunci alături de Casa cea sfîntă de închinare cu frumoase și mîngăioase cîntări și sunet de clopote,

alături de școală se ridică și casa de citit cu frumoase cărți de îndreptare și de cunoaștere a sufletului și a datorii noastre!

Și, astfel, o Casă de citit e cinstea unui sat. Tot așa e cinste mare și pentru părțile de orașe cari vreau îndreptare și caută Casele de citit. Ele sînt școli și pentru tineri și pentru bătrîni. Cine le sprijină, muncește pentru câștigarea înțelepciunii despre care sfintele cărți spun: „Nu o părăsi, și ea te va păzi! iubește-o, și ea te va apăra!“. Îți trebsă sfaturi pentru păstrarea sănătății? Întro carte frumoasă dela Casa de citit le vei afla. Îți trebsă povețe drepte, să știi cum fac alte nații, de nu vezi cerșitor pe drumuri în acele locuri? Du-te la Casa de citit, și vei da, în vr-o carte, și despre această minune; Și-apoi cunoști prea puține lucruri din viața plină de milostenie și fapte creștinești a moșilor și strămoșilor tăi! Dece nu te duci la casa de citit, căci acolo nu numai vei găsi atît, dar vei citi prin gazete, și vei vedea chiar azi cum ajunge să se apere și să se înalțe o țară! Și vei ști ce mai este prin lume, cum mai merg trebile acolo unde se izvodesc legile, să ști și tu dece trăești și cum trăești pe lume, nu numai alții să cunoască toate și tu nimic! Că nu e mare lucru, dar mare putere e luminarea minții, după ce o capeți!

Peurmă, cine are minte, poate chibzui că Dumnezeu a lăsat Dumineci și sârbători,

FOILETON.

Memoriile unui scăpat din naufragiul „Titanicului“.

— Traducere pentru „Progresul“ din „Le Miroir“ de Heana. —

Eu m'am fost imbarcat pe „Titanic“, în ultimul minut, pentru a înlocui pe unul dintre electricianii care se îmbolnăviseră în momentul cînd era să plece.

Patruzeci și cinci milioane de tone — o lume întregă! Asta mă schimbă și pe mine puțin de pe micul vaporuș de 3.200 tone pe care am traversat de vr'o zece ori între Anglia și la Plata.

Noi eram zece oameni la electricitate — trei pe cîteun sfert — și șeful echipei.

Indecursul fiecărui sfert de patru ceasuri, unul dintre noi supraveghea mașinile dinamoelectrice, și ceilalți doi șovăiau înstînga și în dreapta, peste liniile. N'avem deloc timp pentru a ne distra.

În seara naufragiului m'am lăsat de lucru la ora opt. Eu eram pentru sfertul dela patru la opt, dimineața și seara, în fiecare zi.

La ora nouă și jumătate, după cină noi eram în sufrageria mecanicilor, vorbiam și fumam. Toți acei cari erau acolo trebuia să-și reînceapă serviciul la patru ore dimineața. Fiind însă Duminecă, am stat seara mai mult.

Către zece ore intră șeful electrician și mi spune:

Fiindcă d-ta nu te-ai culcat încă, du-te la 27, clasa I. Este acolo o damă care face larmă mare, fiindcă i-s'a stricat telefonul.

Eu nu eram de serviciu. Spunîndu-mi însă șeful că colegii de sfert sînt ocupați, plecaf.

În atelier, pecînd îmi luam sacul cu unelte, un strungar care lucra la un obiect pentru la cîrmă, mă întrebă:

— D-voastră aveți informații? Mi-se pare că s'au așezat telegrame în odaia unde stau ofițerii la pază. Toate vapoarele ne vestesc munți de gheață.

Un faur scoțian, care lucra grăbit, spuse atunci că și el ar fi auzit, cu o oră înainte, pe doi ofițeri vorbind despre ghețari și că unul ar fi zis celuilalt:

— Asta-i prost, noi mergem în mijlocul acestora, așa ca niște nebuni.

Eu lăsaî faurul și strungarul să-și vadă de lucru. Asta era o jumătate de oră înaintea ciocnirii. Și nici nu i-am mai revăzut.

Trecînd dealungul podului B., auzii o voce superbă de femeie, care cînta o arie dintr'o operă, și aruncînd o privire printr'o ferestruță, văzuî printre perdelele salonului de muzică cum mai mulți domni în haine de seară și dame în toalete deschise și decoltate erau grupate împrejurul pianului.

M'am suit atunci pe podul superior și în capătul scării m'am întîlnit cu căpitanul Smith și remarcă că nu era în uniformă, ci în haine negre. El vorbea cu doi pasageri. Am aflat că a fost invitat la masă de către directorul companiei, dl. Bruce Ismay, și s'a sculat dela masă puțin timp înaintea accidentului.

Apartamentul care purta numărul 27 era unul dintre cele mai luxoase dela puntea-promenadă. Găsi acolo o blondină înaltă, cam treută.

Ea a făcut deja să vină primul șef al hotelului și încă alții, pentru a se plînge, făcînd o larmă infernală, că telefonul ei e stricat. Avea cîteva prietene, cu două etaje mai jos, și vroia cu orice preț să mai converseze cu ele înainte de a se culca.

Ea trimise un băiat să-i cheme soțul din salonul de fumat. Soțul ei, care avea aerul unui banchier, foarte calm, ajunsese chiar în momentul cînd dama vru să mă ocărăscă, cașicînd eu aș fi fost vinovat că telefonul ei nu funcționează.

Domnul, care părea a fi obișnuit cu astfel de scene, îmi zise:

— Prietene, nu te emoționa. Vezi dacă-l vei putea repara repede. Și dacă nu, vom aștepta foarte bine până mine dimineața. La asta blondă fu reluată de un acces de furie:

— Mine! mine! Și dacă mi-se va întîmpla ceva noaptea asta?

— Ce vrei să ți-se întîmple? zise celalalt.

Intinzîndu-se pe divan, fuma o havană, învremece eu desșurubam aparatul. Ispravii reparația și vorbiam cu „centrala“, pentru a încerca linia, cînd simții lovitura. Fu mai întîi o izbitoră destul de aspră. Apoi s'a simțit cașicînd s'ar fi frecat vr'o trei secunde vaporul de vr'un perete. Simții un tremur straniu subt picioare și n'auzii niciun zgomot.

Telefonistul, care era la celalalt capăt al firului, mă întrebă:

— Ați simțit?

— Foarte bine, îi răspunsei.

— Ce poate fi asta?

— Un munte de gheață mic, fiul meu.

Eată momentul să ne luăm din cuî brînele de dopuri.

nu pentru crîșme, ci pentru odihnă, întărire și cautare de suflet. La crîșmă uiți de datoriile sufletului; la Casa de citit, îți aduci aminte de ele. Ear, după cite vedem, încurînd va veni vremea că tot satul care nu va avea o Casă de citit, va vi arătat cu degetul până și de străini, fiind trecut de-adreptul în rîndul satelor în cari nu e dorul de lumină în cînte, ci ticăloșia sufletelor cari vor peri! Și este bineștiut: că în rîndul celorlalte popoare nu vom putea sta, pentru că un popor întunecat nu poate să ne măsoare cu dînsule, unde lumina e mare, bogată, și revarsă raze de întărire peste tot locul!

Astfel dar, noi n'avem cuvinte destule de a putea lăuda pe întemeitorii Caselor de citit. Ear Românilor cari vreau să meargă pe această cărare a lumini, le zicem: Căutați aceste Case, căci zidiți însăși fericirea voastră! In ele sint cărți de citire, în cari se cuprind învățături scumpe, pe cari noi trebuie să le ascultăm ca și cuvintele dela sf. slujbă, și se cade să punem mîna pe ele, cum punem mîna pe anafora din Sf. Biserică! Departe de aceste lăcașuri orce cărți viclene ori cuprinzătoare de minciuni, ca de pildă despre Sf. Sisoe ori Avestița, ori toți țilharii de codru!

In Casele de citit e învățatură dreaptă. Căuta-ți-o, sprijiniți-o, că așa spune și Sf. Scriptură: „Ține-te cu putere de învățatură, nu de lăsa, păzește-o, pentru că ea este viață!”, și astfel, ne vom ridica și noi din firea cea păcătoasă, ne vom lecu, ne vom însenina, și din greutățile în cari ne aflăm acum, vom ieși — și vom învia și noi!

(N. Rom.)

Dumitru Furtună.

La „Jubileul de 30 de ani” al Reuniunii române de cînt și muz. „Armonia” din Ticvaniul-mare.

De Iuliu Birou.

Rezultatul activității mănoase al Reuniunii „Armonia” este acela, că a contribuit în mod însemnat la deșteptarea și întărirea sentimentelor religioase și naționale ale poporului nostru din Ticvaniul-mare, spre fala și cinstea bisericii și a neamului.

Ear, ca icoana vieții Reuniunii jubilar

să fie fidelă, trebuie să amintesc cu regret, că chorul „Armonia”, cu toată frumoasa sa menire culturală, n'a fost sprijinit și apreciat după merit și vrednicie de către toți factorii vieții noastre din comună. Numai în primul deceniu, chorul „Armonia” a fost îmbrățișat și sprijinit cu dragoste frățească în activitatea sa. Acest timp de mărire în care chorul ajunsese culmea înfloririi, se poate numi cu drept cuvînt „epoca de aur” a chorului „Armonia”.

În deceniul al doilea însă, prin peme-nirea unor persoane conducătoare, și, mai ales, cam de vr'o 15 ani încoaci, s'a dezlănțuit asupra chorului o furie nebună, din partea unor persoane cu dor de răzbunare, cari, conduși de pofta de stăpînire, nu se sfiau a pretinde ca și chorul să se înjuge necondiționat la carul intereselor egoistice lor.

Chorul însăși-a apărât și susținut neștirbită independența necesară, continuîndu-și în această direcțiune corectă, cu multe greutăți externe, frumoasa sa activitate chorală. Văzînd înfine, că toată truda lor e zădarnică, căci înjugarea chorului nu o pot ajunge, acești pizmași au început apoi a-și răzbuna, defăimînd, clevetînd și uneltînd încontinuu în contra choriștilor și a dirigentului lor; ear, ca să zădărniciască mersul regulat al activității chorale, pus-au la fiecare ocaziune binevenită — cum se zice — bețe în roate.

Eată, deci, cauza perzețiunilor infernale în contra chorului „Armonia”: pizma și pofta de stăpînire a unor oameni lacomi după dominație; cari n'au putut și nici nu pot suferi, ca această falnică societate chorală să se dezvolte independent și să se înalte strălucitor.

Spre întărirea afirmațiunii mele imi iau voe a aduce cu regret, ca dovezi zdrobitoare, pentru chorul „Armonia”, două fapte recente, înscenate de către amicii adversari, ori adversarii amici ai chorului „Armonia”, cu intențiunea de a turbura tîgna acestei serbări jubilar. Aceste dovezi faptice atestă în același timp și sărăcia spirtuală și lipsa culturii adversarilor chorului „Armonia”. Una e concertul pe care iubiții noștri adversari îl arangează, chiar în această zi de sărbătoare,

în scopul vădit de a zădărnici reușita „Festivalului” jubilar. Ear a doua dovadă e oprirea chorului „Armonia” de a cînta în biserica noastră strămoșească, care voia să-și înceapă festivitatea aniversară, după obiceiul și datorița creștinului, cu o rugăciune chorală de mulțumită și de cerere, înălțată către bunul Dumnezeu. Astfel, în urma uneltirilor fraților noștri adversari, chorul „Armonia”, care 30 de ani a fost podoaba bisericii și mîngăerea credincioșilor noștri, nici acum la serbarea jubileului, n'a avut fericirea să-și împliniască datorița sa creștinească.

Cu multă părere de rău, trebuie să relevez, că autorul acestor două fapte slabe, înscenate chiar acum în această serbătoare mare a iubirii, nu este altul decît un fost școlar iubit al meu, un fost dirigent favorit al chorului „Armonia”, însăfîșit, o unealtă conștientă ori inconștientă, a adversarilor chorului „Armonia”.

La întemeierea chorului „Armonia”, un Toma a fost unul din cei dintîi inițiatori și din cei mai mari sprijinitori ai chorului, ear acum, după 30 de ani dela întemeierea acestuia, un alt Toma, care în urma poziției și a inteligenței sale superioare, să fie oare mai puțin sprijinit și apărător al acestui chor?!

Dacă pelîngă nesfîrșitele lupte de apărare legitîmă, în care și-a consumat o parte bună din forțe chorul „Armonia”, poate arăta totuși rezultate culturale și morale atît de frumoase, își poate iuchipui orșicine, că ce rezultate strălucite ar fi putut arăta în cazul, cînd frații noștri adversari, în locul suspiciunilor neomenoase, ne-ar fi întins dintru început mîna frățească și ar fi sprijinit moralmente și materialmente, după merit, năzuințele culturale ale chorului nostru, zic, atunci chorul „Armonia”, ar fi făcut poate chiar minuni.

Deci, pentru ca chorul „Armonia” să se poată susține spre continuarea mărețului și nobilului său scop cultural, ear de altă parte, pentru ca adversarii chorului să nu-și mai continue planul lor de răzbunare, ci să se întoarcă la armonia frățească, apelez la înțelepciunea și la sentimentele iubirii de neam ale tuturor oamenilor de bun simț, să con-

Bineînțeles, zisei asta ca o simplă glumă. Prințesa blondă a fost trecut alături în sala de baie și soțul ei părea a dormi pe divan. Astfel mă simțiam liber de a conversa.

Însă întorendu-mă, văzuî ochii bancherului fixați asupra mea. Era palid.

— Ce ai zis d-ta? țipă el. Crezi că izbitura asta?...

Și deodată sări în picioare și fugi către punte strigînd:

— Damn it! Mașinele nu mai umbla. Eu rîsei văzînd frica lui.

Cutoateacestea avea dreptate. Mașinele vaporului nu se mai învîrtiau. Trămurarea vaporului a încetat. Adunîndu-mi uneltele mă gîndiam:

— Trebuie c'am tăiat o barcă în două.

Prima grijă imi fu să caut informații. Aplecîndu-mă pe partea stîngă a vaporului, nu văzuî nimic, deși noaptea nu era așa întunecoasă. La partea dreaptă, însă, mi-se păru că zăresc, în depărtare, o masă nelămurită. Din cauza frigului nu era aproape nimeni pe pod.

Cei cîțiva pasageri cari au ieșit din salonul de fumat, se întrebau unii pe alții, ce a putut produce zguduitorul. După cîteva minute, nevăzînd niciun semn de îngrijorare pe bord, intrară earăși înlăuntru și-și reîncepură jocul de cărți.

Se auzia încă pianul, însă nu orchestra, după-cum s'a zis pe nedrept. Orchestra și-a isprăvit concertul, ca de obicei la ora zece și muzicanții au cîntat deabea mai tîrziu pentru a împedeca panica, cînd s'a început imbarcarea pasagerilor pe bărci.

Scorbri la postul necanicilor, și nici acolo nu se știa nimic. Oprirea bruscă a mașinelor trezi

doi marinari cari durmiau într'un colț. Însă ei remaseră în culcușul lor, dîndu-și păreri. Cînd le-am spus c'a fost o ciocnire, au crezut că glumesc. Însă un om care unge mașinile se sui anumit ca să ne înștiințeze:

— Copii mei, a intrat apa. Vaporul s'a lovit de gheață.

La întrebările noastre, omul adause:

— Deocamdată nu este apă decît jos în magazinele de dinainte.

Cîțiva oameni se sculară și începură să se îmbrace. Alții zimbiau văzînd frica acestora și se culcară din nou.

Eu plecai înainte și coborîi cele zece rînduri de scări ale încălzitoarei. Fochiștii și păzitorii magazinelor, dintre cari cunoșteam pe cîțiva, nu erau emoționați. Oprirea mașinelor le permitea o mică odihnă, pe care dealtfel n'o cunoșteau deloc în timpul orelor de serviciu. Cazanele tremurau de apăsarea prea mare, oamenii steteau răzîmați de lopețile lor, își făceau vînt și vorbeau. Acolo nu se vedea nicio urmă de apă. Se știa numai că s'a stricat vaporul într'un loc de dinainte și că s'au pus pompele mari în mișcare. Eu am suit earăși în sala dynamo electricelor. Colegul meu Lockwood era de serviciu. El imi zise:

— Chiar mă întîlnii cu șeful. Mi-se pare că sintem atinși serios. Dacă-i vrea să rămîi aici vr'o cinci minute, eu voi urca până la cel „fără sîrmă”. Vărul meu Philips trebuie că e deja pe cale a trimite veștile căpitanului. Prin el vom ști adevărul.

Dupăce plecă Lockwood, intră șeful electrician.

— Ah, d-ta ești aici?

I-am explicat cauza. Dealtfel și Lockwood veni îndată și ne spuse că căpitanul a întreat numai pe cei dela telegraful fără sîrmă, dacă sint în comunicație cu vapoare mai apropiate. El a recomandat să nu se trimită niciun signal de alarmă înainte de a iasprăvi inginerul Andrews cu inspecția.

Întreabă șeful dacă are vr'un ordin pentru mine.

— Nu, eu voi rămînea aici cu Lockwood. Însă să nu vă îndepărtați prea tare, și spuneți asta și celorlalți, pentru cazul dacă ași avea nevoie de vr'unul.

Și plecai din nou după vești.

Un număr mare de pasageri erau deja pe pod și alții îmbrăcați-neîmbrăcați, fugiau prin coridoare și băteau la ușile prietinelor pentru a-i deștepta. Nu știu cum s'a răspîndit deodată o neliniște mare.

Niște femei plîngeau, unii oameni, foarte excitați urcau scările și se adunau în grupuri unde își dedeau veștile cele mai nebane. Trecînd printr'un coridor dela clasa doua, văzuî un om care își făcea în cabina lui bagajul, cașicînd am fi aproape de a debarca. M'am amestecat și eu între niște băieți adunați înjosul unei scări mari, cînd o femeie veni grăbită să ne spună că soțul ei, un lemnar de pe bord, a acompaniat inginerii la inspecția magazinelor, și Andrews a declarat că Titanicul nu va mai putea pluti două ore.

Lemnari? Nu știam desigur unde se află. Mi-se părea c'am a auzit vorbindu-se că atelierul

lucre la pacea cea adevărată, și să sprijiniască cu căldură această instituție nobilă, acest focal de cultură, ce să mai susține încă, neacăpărată și neusurpată de patima egoismului bolnav din comună!

Ear foștilor mei elevi și choriști, ca un părinte îi îndemn cu toată căldura inimii mele să se grupeze și să stea cu credință în jurul drapelului reunirii noastre „Armonia”, continuând și în viitor cu zel munca chorală începută cu atîta dragoste înainte cu 30 de ani, și atunci scumpa noastră reuniune va progresa și se va întări ca o stîncă de granit, pe care nici porțile iadului nu o vor putea învinge, fiind păzită și de Dumnezeuul părinților noștri.

De încheiere doresc reuniunii de cîntări „Armonia” să-și poată serba la 50 de ani și „jubileul de aur”, între împrejurări mai favorabile decît acum!

IGIENĂ.

Să nu silim copii a manca mîncarea ce nu le place.

Adeseori se întimplă că și copii cari au apetit bun și mîncă ce le dă dinainte, uneori nu vreau să s'apuce de cîte un anumit fel de mîncare nici dacă i-ai pedepsi cît de aspru. În asemenea cazuri ar fi o nebunie ca părinții să-și siliască fiind aici vorba de o idiosincrasie, de o stare despre care părinții să-și dea seama. Aici bineînțeles se subînțelege cazul cînd copilul, orcît de flămîd ar fi, nu vrea să guște din mîncarea care „nu-i place”. Prin silirea de a mîncă ce nu-i priete adeseori i-se deranjează stomahul. În orice caz e mai priincios pentru un copil să mînce mai bine o bucată de pine uscată, ori chiar să rămînă cîteodată nemîncat, decît mîncarea care nu o poate suferi. Cite o asemenea cură de post e prielnică pentru stomah și oferă mamelor constiințioase convingerea că nu păcătuște împotriva principului de a crește bine, cînd îl absolvă cu desăvîrșire pe copil de mîncarea care nu-i place.

ECONOMIE.

Dela „Banca Generală de asigurare”.

Solicitați din mai multe părți de a ține publicul nostru în continuu în curent cu lucrările băncii noastre de asigurare, venim astăzi să raportăm despre afacerile de pe luna trecută.

lor este înainte, către brutărie. Am plecat să aflăm informații precise dela lemnarii aceștia cari au inspectat rana Titanicului.

Era ora 11 $\frac{1}{2}$. Mai mult de un ceas decînd am atîns muntele de gheață.

S'a dat ordinul ca toți pasagerii să urce cu brînele de scăpare de cari se găsesc în fiecare cabină. Văzuți cum am ploiați contabil, conduși de comisar urcau niște saci grei și îi înșirau pe pod. Erau monedele de aur și argint pe cari le-au luat din cassa de bani pentru a le scăpa. Unul dintre slujbașii americani dela poșta imi spuse că telegraful nostru trimite știri deja de jumătate de ceas fără întrerupere. Spaima care a început să cuprindă pe toată lumea se manifesta printr'o agitație extremă, însă totuși fără disozdine.

O femeie mă opri în loc și crezîndu-mă ofițer, din cauza caschetei mele cu galoane, imi zise plîngînd:

— Ofițerule, eu sint mamă de familie, nu pot și n'am dreptul să mor. Ocupați-vă de mine. I-am promis sprijinul meu. Mai încolo trebui să le ajut la două doamne bătrîne să-și ia brînele de scăpare. Dinainte, emigranții erau într'o ferebere și mai mare. Ei ar fi năvălit desigur în toate părțile și ar fi produs o panică de nedescris, dacă niște mateloși, conduși de doi subofițeri energici, nu s'ar fi așezat pela toate scările, pentru a împedea mulțimea de Italiani, Uguri, Polonezi și Levantini să ia în asalt podurile de sus. Un preot devotat ținea o predică spunînd mușimei

în secția asigurărilor contra daunelor de foc, în luna April, „Banca generală de asigurare” a emis 393 de polițe, pentru valori asigurate de peste un milion de coroane și cu un incasso de K 3,898-93.

În secția asigurărilor de viață însă, rezultatul lunei April, au intrat cu totul 67 de oferte în suma de K 286.000— și s'au emis 50 de polițe în suma de K 250.000— cu un incasso anual de K 10.181-90.

Pestetot în decursul celor patru luni din anul curent s'au emis în ramura asigurărilor contra focului 1475 de polițe pentru valori asigurate de aproape 6 milioane și cu un incasso de aproape K 16.000. Iar în ramura asigurărilor de viață au intrat 187 de oferte pentru suma de K 849.700— și s'au emis deja 123 de polițe asupra unui capital de K 566'200 și cu un incasso anual de K 24.226-42.

Direcțiunea „Băncii generale de asigurare” a adresat zilele acestea tuturor preoților și învățătorilor români un circular, prin care le aduce la cunoștință felul de lucrare al „Băncii generale de asigurare” și-i roagă să o sprijiniască în activitatea ei.

FELURIMI.

Priceperea Românului. În România a fost inaugurat tunelul din Berești. Trecerea lui durează 10 minute. Sint puține tuneluri în lume atît de lungi.

Accea cari l-au conceput și construit, sint Români. Nu e departe vremea, cînd cea mai mică întreprindere tehnică în România era dată pe minile străinilor.

Lipsia încrederea în priceperea elementelor naționale.

Azi, această încredere a dispărut. Cîteva lucrări mari executate de arhitecții și inginerii noștri, au provocat și legitimat încrederea în priceperea tehnică a Românului. Toate palatele mari din Capitală, cari uimesc pe străini prin stilul și trînicia lor, sint construite de arhitecți români. O lucrare ca podul peste Dunăre, e opera unui inginer român.

Până și lucrările portului Constanța sint opera Românilor. Aceste lucrări fuseseră încredințate într'un specialist străin. Cînd însă s'a văzut că străinul nu pune conștiințiozitatea necesară în executarea lucrărilor, ele au fost continuate în regie de către specialiștii români. Mulți s'au indoit dacă Români le vor putea executa: dar utilarea de azi a portului Constanța dovedește cu prisosință priceperea elementelor naționale.

În viața unei națiuni, ca și în viața unui popor totul e — încrederea. **G.**

să se liniștiască. Însă nimeni nu-l asculta și cei mai mulți nici nu-l înțelegeau. Cu mare greutate mi-am putut face loc. Multe minți mă rețineau. Unii, cu gura înstrîmbată de spaimă, mă întrebau:

— Ofițer! Ofițer, ne vom scufunda? Este adevărat că ne scufundăm? Le-am strigat de vr'o doăzeci de ori:

— Sînteți nebuni; un vapor ca Titanicul nu se poate scufunda. Și deciteori am repetat noi între noi, în oada noastră, încă dela începutul voiajului, fraza asta: „Un vapor ca Titanicul nu se poate scufunda”.

La lemnari nu era nimeni. Desigur erau ocupați într'altă parte. Se poate că erau în magazine să împiedece apa de a intra. Nici n'a mai văzut nimeni pe vr'unul dintre ei. Mesele lor de lucru erau acolo. Pe perete văzuți acațată o colivie cu cîteva paseri. La orologiul din atelier erau douăsprezece fără zece minute.

Acum sint la capătul Titanicului. D'aici se simte foarte bine că vaporul e aplecat. Dela ciocnire s'a scufundat partea de dinainte, cel puțin cu patru metri. Mă urc pe virful capătului și sînd în picioare pe o ancoră groasă, mă aplec. Nu m'am înșelat, apa a înecat deja ferestrele de jos. Nu vom mai avea mult. Din locul unde steam acum, uitîndu-mă către partea de dîndrăt, puteam vedea întreg vaporul. Părea mai mare decît orcînd. Marea nu mi-a părut niciodată atît de imensă și de întunecoasă, deși toate stelele erau pe cer la locul lor.

(Va urma).

CRONICA.

Valeriu Lința, fiul vrednicului inv. pensionar Traian Lința din Cacova, a fost avansat la academia din Șemniț de profesor adiunct, la catedra de pomologie. Sincere felicitări!

Peste Berlin a sosit vestea unui accident cu automobilul al prinților din România, scăpați din îndurarea lui Dumnezeu numai cu leziuni ușoare.

La Ciclova-montană a răposat tînărul logofăt **Ioan Moldovanu** în etate de 25 ani. Odihnească în pace!

D-șoara **Mărioara Balaș** cu **Mihal Fira** (Oravița) logodiți. Felicitări!

Serbările dela Brașov s'au început prin un parastas solemn oficiat în biserica Sf. Nicolae pentru pomenirea și odihna sufletului nemuritorului **Gheorghe Bariț**. După slujba religioasă ziaristi s'au sfătuit asupra organizației lor, trimițînd din această întrunire a lor o telegramă d-nului **Dr. I. Mihu**. Seara la orele șase festivalul a fost deschis prin o puternică alocuție a inimosului avocat **Dr. Voicu Nițescu**, ear d-șoara **Mărioara Dima** a declamat *Ideal*, de Coșbuc și *Dela noi*, de Octavian Goga, fiind rechemată de mai multe teorii. **Silvestru Moldovanu** dela „Gazeta Transilvaniei” a citit o frumoasă conferință arătînd momentele mai însemnate din viața lui **Bariț**, după care earăși declamația intalentatei d-șoare **Mărioara Dima**, ș'apoi trei minunate cîntări ale vestitului chor dirijet de maestrul **Gh. Dima**. După producție masă comună cu mai multe toaste avîntate.

Cu inima strînsă de durere vestim, ceiace la rîndul lor celelalte foi ale noastre au arătat deja amănunțit, că potopul din zilele trecute au făcut în mai multe părți ale comitatului nostru pagube enorme mai ales la Lugoj și Reșița.

† Inimosul preot **Ion Surlaș** din Jebel a trecut la cele eterne, după o viață sbuciumată, înfuriată adeseori de curente sociale ciudate și atît de neprielnice pentru dezvoltarea normală mai ales a tinerilor noștri cari nu se știu apăra de viclesugul lumii. Dumnezeu să-l ierte!

Mercuri la 29 Mai st. n. curent implinindu-se osută de ani decînd Basarabia a fost dejghinată și ingenunchiată Rusului, junghiul acesta național a făcut să plîngă toți Români de jalea celor 2 milioane de Moldoveni răzniți și înstrăinați de către ai lor. Praznicul acestei aniversări a stîrnit pretendenți între Români a neasămuită revoltă sufletească.

Marele concert militar, cu program bogat și variat, al orhestrii regimentului 29 din Timișoara va avea loc mîne Duminecă d. a. la orele 4 în Grădina de tir, ear seara la 9 petrecere cu joc. Prețul intrării pentru membri 70 fileri, copii lor 40 fileri, ear pentru nemembri 1 cor. copii lor 50 fileri. Seara pentru membri cor. 1-20, pentru nemembri cor. 1-60.

Reuniunea gr. ort. rom. de cîntări și citire „Lyra” din *Rafna* invită la serbările sfințirii steagului, ce se vor da la 2 lunie c. împreună cu ținerea adunării gen. a Desp. Bocșa al „Asociațiunii”, cooperînd și chorul rom. din Bocșamontană. Intinsele pregătiri garantează izbînda deplină a acestei frumoase sărbători.

Pentru dobîndirea bursei din „Fondul jubileului de 25 de ani dela încoronarea Majestații Sale Francisc Iosif I.” pot concura băeți din Oravița de orice naționalitate cari urmează la școală cu spor laudabil. Petițiile sint a se înainta la primăria din Oravița-montană până la 10 lunie a. c. st. n.

La *Focșani* (Romania) un puternic cutremur de pămînt a stîns înafară de pagubele materiale viața a 11 inși. Disperarea populației e de nedescris.

Intr'un cinematograf din Villareal a izbuncit un foc în care au perit 80 de persoane.

Editor-proprietar: **Gheorghe Jianu**.
Redactor-responsabil: **Ilie Oravițanu**.

